

ÚVOD DO ŠTÚDIA
archeológie
Predného
východu

OSNOVA

1. **Úvod** do problematiky, **predstavenie** nášho oddelenia
2. **Počiatky** bádateľského záujmu: stredovek
3. **Počiatky** bádateľského záujmu: starožitnícka etapa
4. **Anglickí, francúzski** bádatelia v 19. storočí
5. **Výskumy pred prvou svetovou vojnou**: Babylon, Aššur
6. **Bedřich Hrozný** a rozlúštenie chetitského jazyka
7. **Alois Musil**: moravský Lawrence z Arábie?
8. **Leonard Woolley** a zrodenie predovýchodnej terénnej archeológie (1920)
9. **Ženy v predovýchodnej archeológii**: Gertrude Bell, Kathleen Kenyon, Dorothy Garrod...
10. **Medzivojnové obdobie**: Francúzske výskumy, nemecké výskumy
11. **Henri Frankfort** a zrod predovýchodnej archeológie ako historickej disciplíny
12. **Vývoj po roku 1945**: interdisciplinárny prístup, orientácia na problémy,
13. **Vývoj po roku 1945**: postprocesuálna archeológia, komunitné projekty, súčasný stav disciplíny
14. **Významné pracoviská** venujúce sa archeológii Predného východu
15. **Významné periodiká** vzťahujúce sa k archeológii Predného východu
16. **Významné osobnosti** súčasnej predovýchodnej archeológie
Kto je kto: Ian Hodder, Klaus Schmidt, Reinhard Bernbeck, Susan Pollock, Roger and Wendy Matthews, atď.

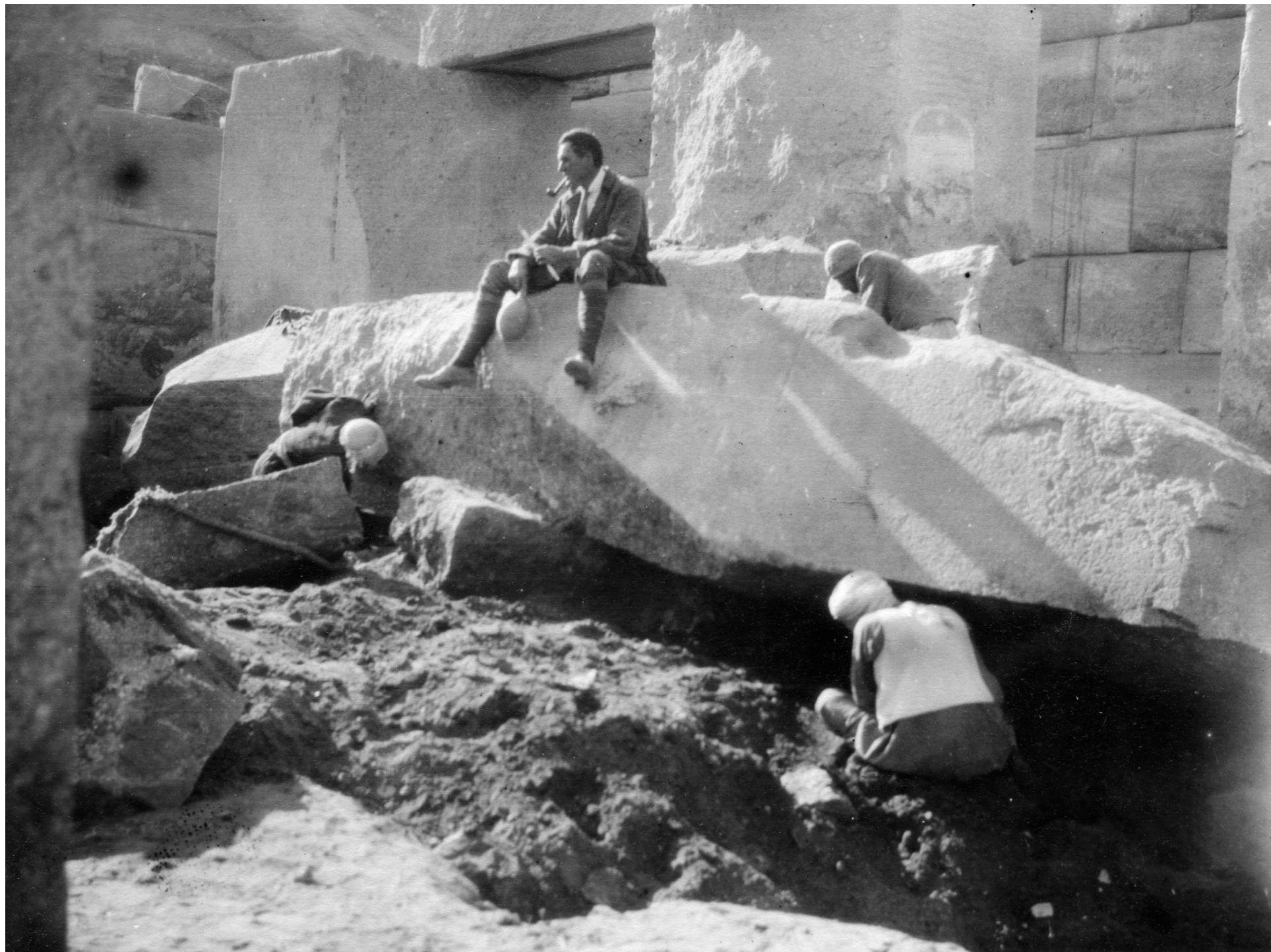
Henri Frankfort

- 1897-1954
- Rodák z Amsterdamu
- Bojoval v prvej sv. vojne
- R. 1921 nastúpil na Londýnsku univerzitu, kde bol poslucháčom Petrieho (egyptológia), doktorát získal na univerzite v Leidene
- 1925-1929 viedol výskum mesta Achetaton (el-Amarna)
- Potom bol prijatý do novo založeného Orientálneho ústavu v Chicagu a riadil výskum citadely asýrskeho kráľa Sargona na Chorsabade (kedysi skúmal Botta)
- Bol poverený tým, aby viedol expedíciu Ústavu do Podijálie v Iraku (Dijála – prítok Tigridu) – dovtedy archeológmi neskúmaný región – Diyala project
- Ako prvý si predsavzal, že chce poznávať umelecký vývoj a slohovú analýzu pamiatok starovekého Blízkeho východu

- Ďalšie Frankfortovo prvenstvo: ako vôbec prvý archeológ na BV prišiel na lokality s jasne definovaným bádateľským zámerom (s hypotézou, ktorú chcel vykopávkami testovať)
- Rezignoval na veľkoplošné a dlhodobé vykopávky, trval na interdisciplinárnej interpretácii
- Po dôkladnom povrchovom prieskumu otváral tie náleziská, ktoré sa mu zdali perspektívne z hľadiska jeho zámeru (sledovanie umeleckého vývoja pamiatok hlavne z 3. tisícročia BC)
- Autor termínu Early Dynastic Period
- „Palace of the excavators at Tell Asmar“
- Skúmal lokality: Khafajeh, Tell Ajrab, Tell Asmar, Ishjali
- Publikoval základné členenie pečatných valčekov
- Definoval archeológiu ako: *„a science that is devoted to the explanation of the material remains of antiquity in their reciprocal connections“*

Medzitým v Anatólii

- Výskum Chattušaš, Byukkale a Yazilikaya (svätyňa) – objavil Charles Texier, skúmali Hamilton, Barth, Mordtmann, Perrot, Humann, Chantre, Winckler, Macridy Bej, Kurt Bittel
- R. 1926 bol otvorený DAI (Deutsches Archaeologisches Institut) v Istanbule – prvý riaditeľ Kurt Bittel

Irán

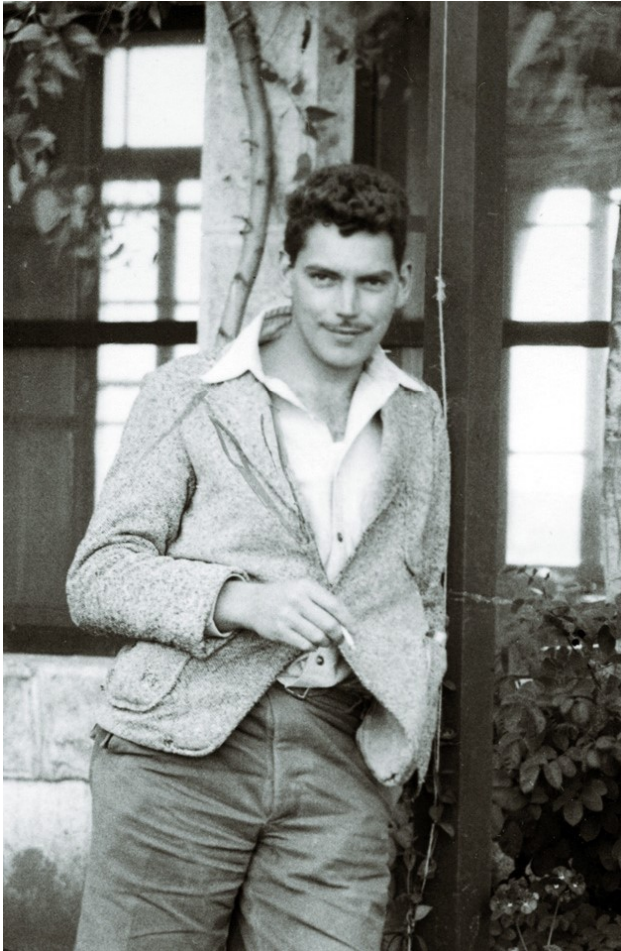
- 1928: Iránska vláda vyhlásila nový pamiatkový zákon – nastala nutnosť delenia nálezov medzi Irán a Francúzsko
- Výskumy Louvre
- Tepe Giyan, Tepe Sialk (Roman Ghirshman)
- Pokračuje výskum Sús (Roman Ghirshman a Georges Contenau, Roland de Mecquenem)
- Unikátne nálezy a polovicu ostatných si nechával Irán, zvyšok šiel do Louvru
- Francúzi kopali aj lokality: Apadana, Choga Zambil

Vývoj po roku 1945

- Nezávislá výskumná metodika BV archeológie
- Teoretický základ: Gordon Childe (BV jako kolíska civilizácie, autor definície archeologickej kultúry, pojem neolitická a urbanistická revolúcia, vychádzal z marxizmu – základňa a nadstavba)
- Interdisciplinárny prístup
- Orientácia na problémy
- Postprocesuálna archeológia

Robert Braidwood

1907-2003

Študoval na University of Michigan

Pracoval pre Orientálny ústav univerzity v Chicagu

1937 sa oženil s Lindou Braidwood: nerozlučná dvojica až do konca života

Prvý výskum: Amuq plain (JV Turecka) - Chcel stanoviť chronológiu miestnej pravekej keramiky, kombinoval povrchový prieskum a sondáže, vytvoril chronológiu A-J (časovo asi 6000-1800)

Amuq Survey:

<https://oi.uchicago.edu/research/projects/amuq-survey-and-related-projects>

Vedúcim jeho doktorskej práce bol Henri Frankfort
1947 predložili Braidwoodovci Orientálnemu ústavu svoj PREHISTORIC PROJECT

Hlavný cieľ: skúmať neolitickú revolúciu, interdisciplinárny prístup – paleobotanika, paleozoológia, datovanie C14

Jeho žiakom je Frank A. Hole

- Prehistoric project bol situovaný do irackého Kurdistanu
- Multi-disciplinary problem-oriented research
- Vykopávky zahájili 1948 na lokalite Jarmo
- Na spoluprácu s prírodovedcami získali prestížny grant National Science Foundation
- Správna teoretická základňa
- Ich prístup sa stal normou, ktorá panuje dodnes!
- Po skončení Prehistoric Project otvorili Braidwoodovci lokalitu Cayonu Tepesi (spolupráca s Halet Cambelovou z Istanbulskej univerzity – významná turecká osobnosť)

Jarmo, October 1950. Operation II - higher stone foundations of 1st level

Copyright 2007 © The Oriental Institute, University of Chicago. All Rights Reserved.

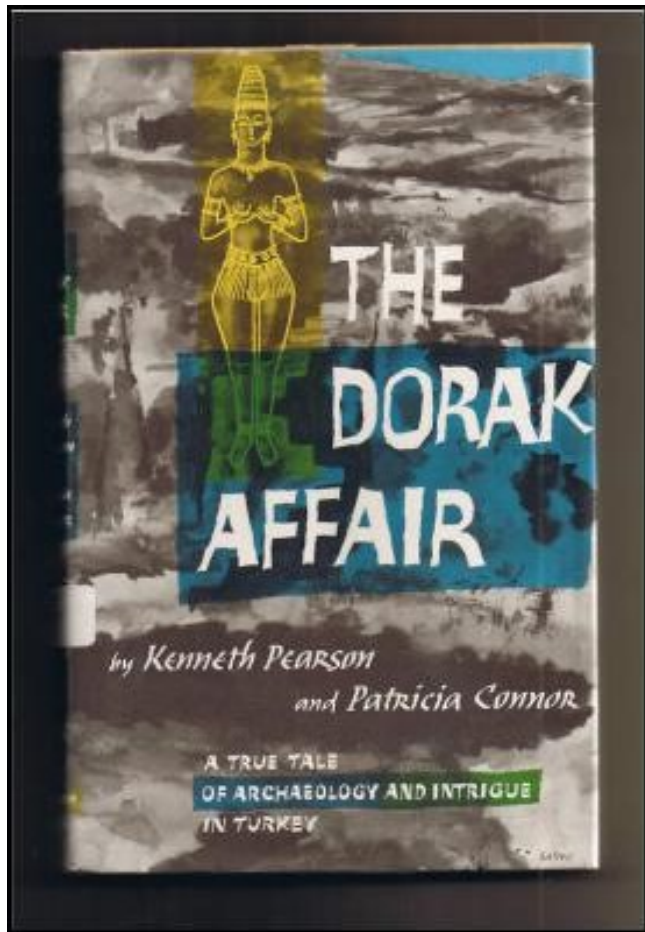

James Mellaart

- 1925-2012
- Zamestnaný v múzeu v Leidene
- Po vojne študoval v Londýne egyptológiu
- Prvé vykopávky podnikol na lokalite Hacilar v Turecku
- 1958: objavil lokalitu predkeramického neolitu Catalhoyuk – kopal tam 1961-65
- 1965: turecká Pamiatková správa mu odňala povolenie k vykopávkam na základe obvinenia z odcudzovania starožitností a ich pašovania cez hranice: prípad DORAK

A GODDESS AND HER HANDMAIDENS—IN UNIQUE FIGURINES OF 4500 YEARS AGO.

FIG. 2. THE TWO BRONZE FIGURINES—PRIESTESSES OF WORSHIPERS—WEARING WHAT WAS PRESUMABLY THE NORMAL DRESS OF THE HITTITE KINGDOM CLASS IN THE MIDDLE.

FIG. 3. BACK VIEW OF FIG. 2. THE FIGURES ARE OF BRONZE WITH SILVER GARMENTS, AND HAIR, ORNAMENTS AND DECORATION IN GOLD—TWO HAIRSTYLES ARE SHOWN.

FIG. 4. ONE OF THE ATTENDANTS ON THE GODDESS. THE BODY IS ENTIRELY MADE OF SILVER, THE HAIR AND ALL THE ORNAMENTS BEING GOLD.

FIG. 5. PERSONAL JEWELLERY FROM THE GODDESS'S TOMB: GOLD AND SILVER BRACELETS, WHOSE PATTERNS MAY ALSO BE OBSERVED ON THE FIGURINES.

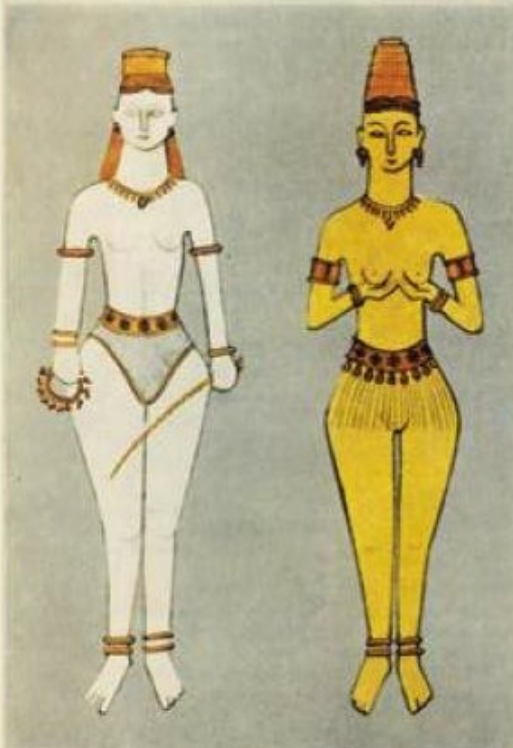

FIG. 6. THE GODDESS (LEFT) IN ELECTRUM AND HER PRINCIPAL ATTENDANT IN SILVER, ALL THE ADDITIONAL ORNAMENTS BEING IN GOLD. THE GODDESS'S GOLD BELT AND PENDANTS ARE SOLIDIFIED IN BUT THE "GRASS SEED" IS ENGRAVED—LIFE SIZE.

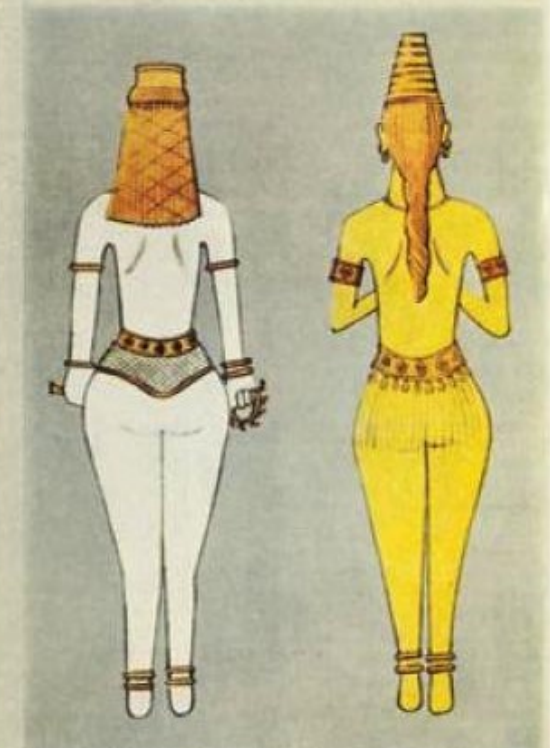
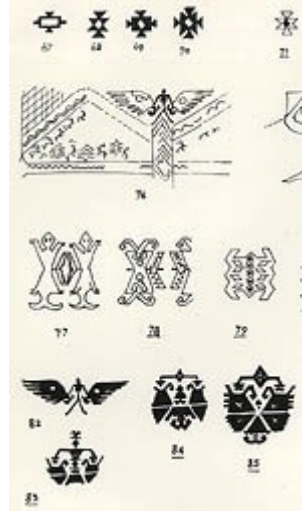
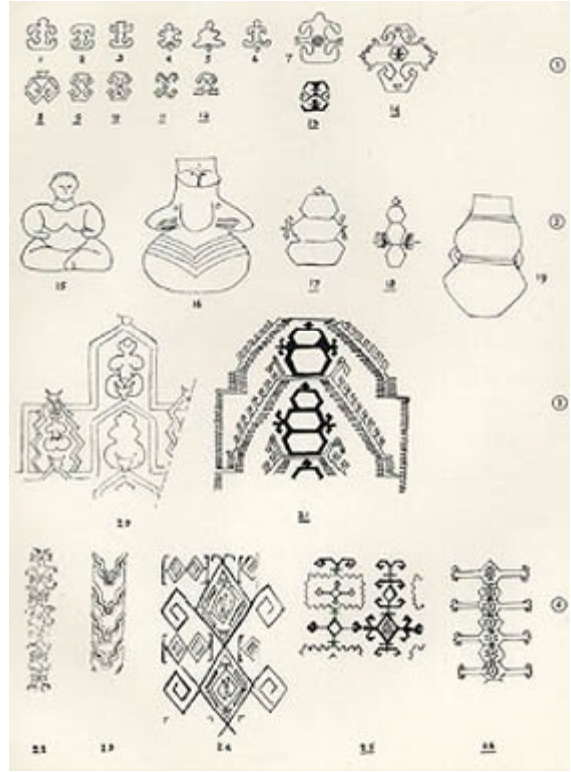
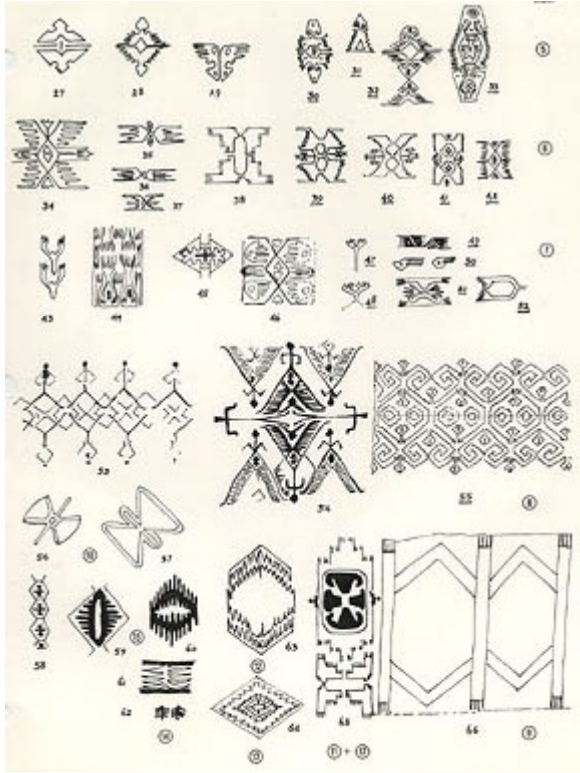

FIG. 7. THE BACK VIEW OF THE TWO FIGURINES SHOWN IN FIG. 6. THE SILVER FIGURE, WEARING A GOLD-EDGED SILVER APRON, HOLDS A DISCLET, WITH SEVERAL BIRDS ON IT—PERHAPS A MEDICAL INSTRUMENT OF THE HITTITE TYPE.

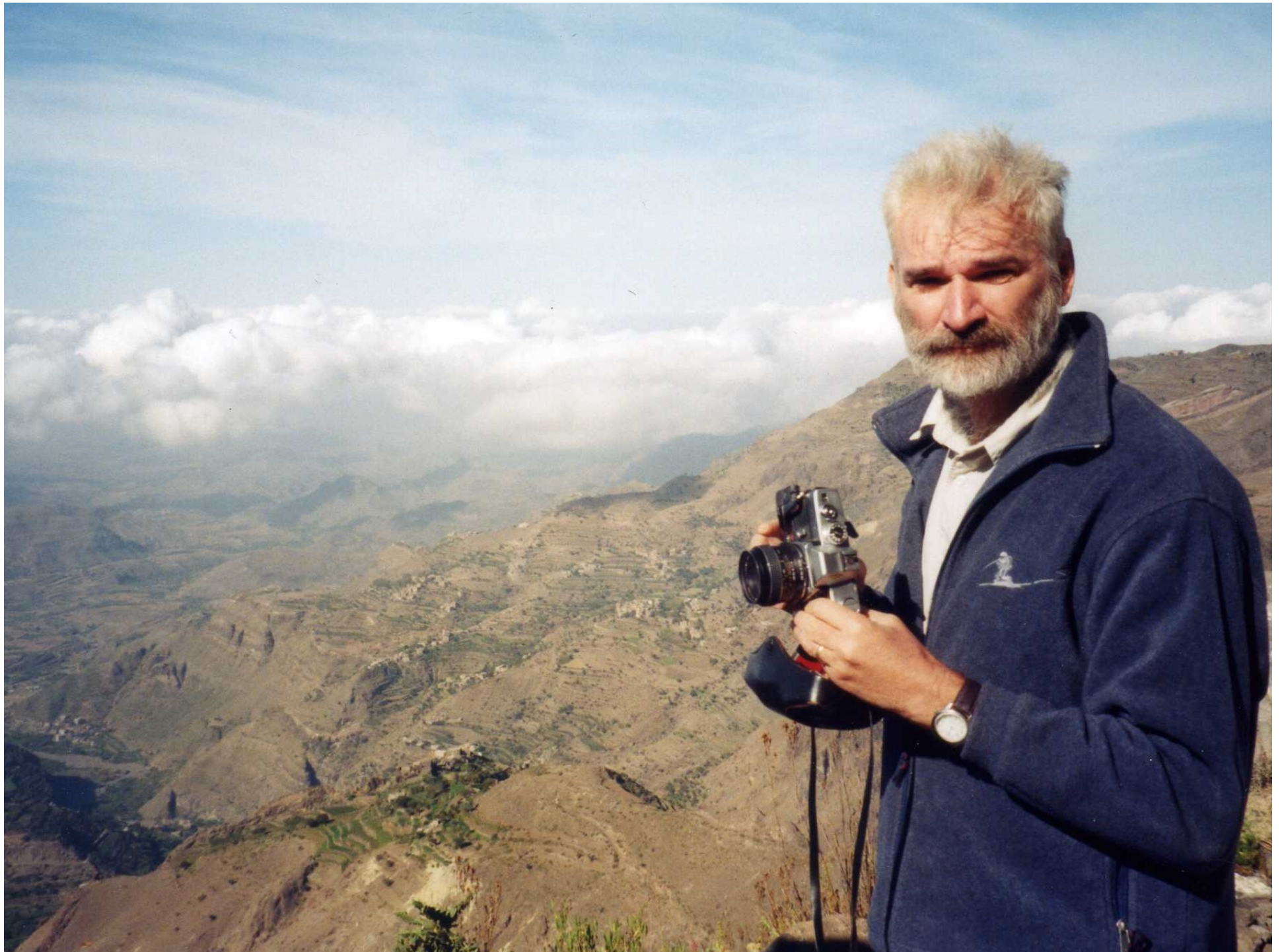

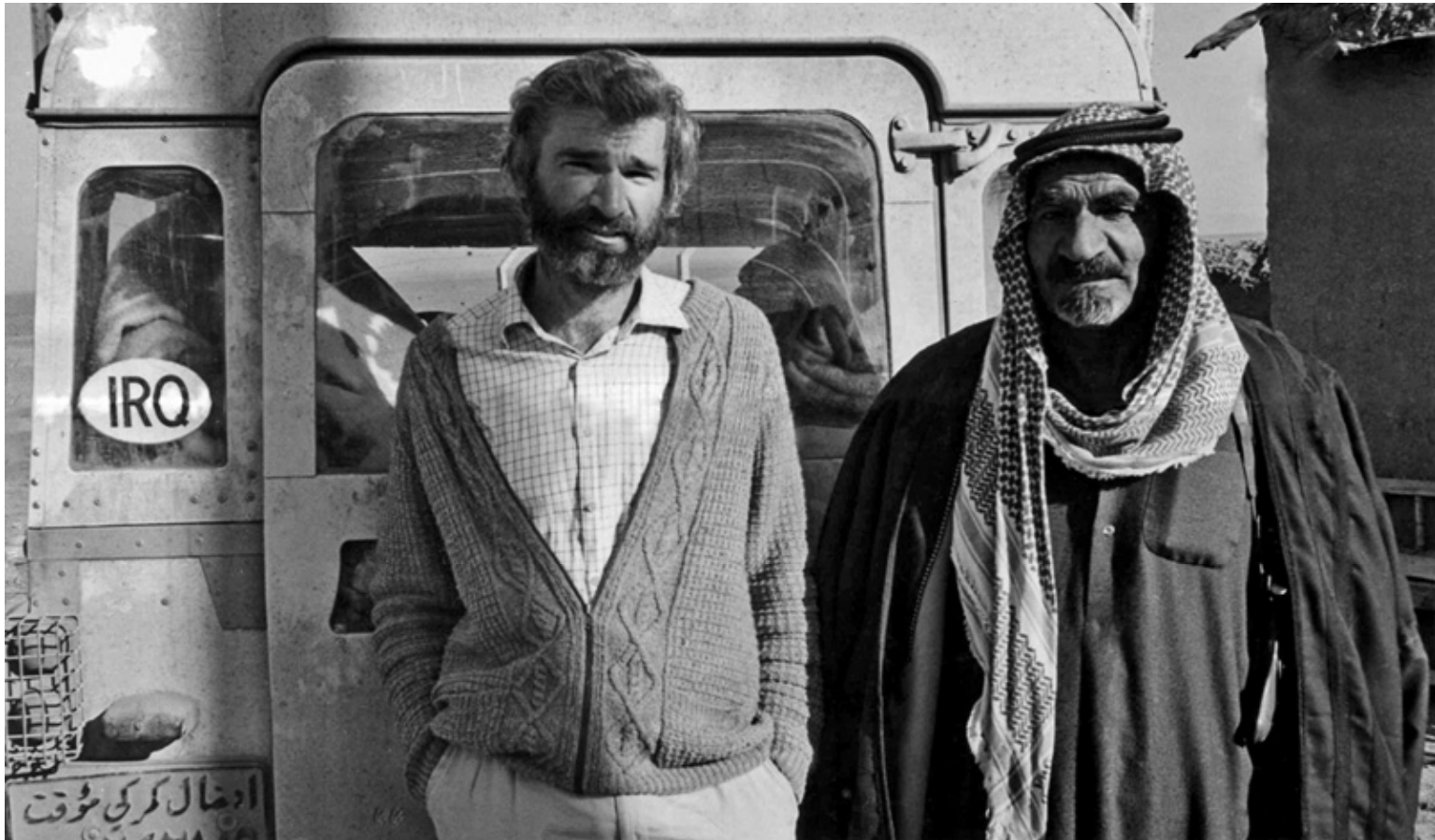
Tony Wilkinson

- 1948-2015
- Študoval zemepis
- Člen Britskej akadémie
- Rozvinul metódu povrchového prieskumu – veľmi detailný prístup + využitie snímok z družíc
- Archeológia krajiny
- Špeciálne sa zaoberal projektmi NEINVAZÍVNEJ archeológie – bez výkopov – v Ománe, Jemene, Saudskej Arábii, Iraku, Sýrii, Libanone, Turecku, Iráne a aj na Britských ostrovoch
- Vďaka nemu vieme rozoznávať polia okolo sídlisk či úvozové cesty

- Rozhovor s Wilkinsonem:
<https://www.youtube.com/watch?v=9MPDEsNrdLg>

Jacques Cauvin

- 1930-2001
- Kariéru začal skúmaním francúzskych jaskýň, potom pracoval na lokalite Byblos ako špecialista na štiepanú industriu
- 1972-1993: prekopal celú sériu významných neolitických lokalít v Sýrii a Turecku (Mureybet, Tell Aswad, El-Kowm)
- R. 1966 založil Maison dde l'Orientation Méditerranéen Ancien v Lyone
- Pracoval pre CNRS (Centre national de la recherche scientifique) – najväčšia výskumná organizácia vo FR
- Neolitická revolúcia ako duchovná revolúcia, revolúcia symbolov, symbolika muž/žena – dualizmus, zmeny v ľudskej mysli, ktoré umožnili zavedenie produktívneho hospodárstva
- Jeho hlavnou lokalitou bol Mureybet, kde ho neslôr vystriedala archeologička Danielle Stordeur

Tabqa Dam project – záchranný výskum, spolupracovalo UNESCO, medzinárodný team

Ian Hodder

Narodil sa r. 1948

Jeden z hlavných pionierov a protagonistov postprocesuálnej archeológie

Stanfordská univerzita

PhD získal na Cambridge (spatial analysis in archaeology)

Catalhoyuk Research Project: od r. 1993, medzinárodný výskum (okolo 120 bádateľov z 22 krajín), asi najambicióznejší archeologický projekt súčasnosti

Ian Hodder

- Ian Hodder (Talks at Google), "Origins of Settled Life; Göbekli and Çatalhöyük":
<https://www.youtube.com/watch?v=zKwSg7OyvoE>
- Ian Hodder hovorí o výskume Catalhoyuku:
<https://www.youtube.com/watch?v=HTHqYjeXrYs&t=10s>
- Morgan Freeman na lokalite Catalhoyuk:
<https://www.youtube.com/watch?v=pYlu2w875sQ>

Ďakujem za pozornosť 😊

